

Onder voorwaarden nog werkende antibiotica over 10 jaar

Frank de Vries

De Britse arts Alexander Fleming ontdekte in 1928 de schimmel *Penicillium notatum*. Vanaf 1940 werd dit middel toegepast bij zieke mensen en sinds de jaren zestig op grote schaal bij dieren. Inmiddels zijn er resistente bacteriën voor meerdere antibiotica en worden er geen nieuwe antibiotica vanuit de industrie verwacht. De redactie van V-Focus vroeg diverse mensen werkzaam in de veesector of ze verwachten dat er over tien jaar nog werkende antibiotica zijn voor de veehouderij.

Diverse overheden, met Nederland als 'voorlooper', bepleiten een lager gebruik van antibiotica. Nederland is humaan koploper in een zuinig gebruik binnen Europa en in de veehouderij doen we het ook goed als we ons verbruik meten met Hongarije, zuidelijke Europese landen, Duitsland en België. Het 'terugdringbeleid' van de overheid raakt de farmacie sterk. De verkoopcijfers van hun antibiotica halveerden in korte tijd. Zo is er minder geld beschikbaar voor de speurtocht naar nieuwe antibiotica. En deze zoektocht kost steeds meer tijd en geld, terwijl de terugverdiendtijd korter wordt. Geen goed verdienmodel dus voor farmaceuten. De lage verkoopprijzen van antibiotica in combinatie met een reductiebeleid maken dat deze middelen het slachtoffer zijn geworden van hun eigen succes.

Optimisme

Onderzoekster Ineke Eijck van innovatieprogramma Antibioticavrije Ketens verwacht dat we over tien jaar nog kunnen putten uit werkzame antibiotica voor ons zieke vee als we deze producten alleen nog gebruiken voor de behandeling van individuele zieke dieren die dan ook nog eens het juiste antibioticum toegediend moeten krijgen. Eijck pleit voor ruimte in het overheidsbeleid voor ontwikkeling van alternatieven en regels om een verantwoorde veehouderij te creëren.

Ook hoogleraar Gezondheidszorg Landbouwhuisdieren Arjan Stegeman van de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht verwacht dat we antibiotica behouden, maar alleen dan als de toepassing plaatsvindt onder de strikte voorwaarden van een ziekte diagnose met een kiembepaling en een gevoeligheidsbepaling, zodat met een smal-spectrumantibioticum kan worden behandeld. Hij denkt dat de sneldiagnostiek voor het opsporen van ziektes mede hierdoor een vlucht gaat nemen.

Pluimveedierenarts Jeroen Leus van Demetris Diergezondheid deelt het optimisme over de beschikbaarheid van antibiotica voor pluimvee, maar wel onder bepaalde voorwaarden. Zo vindt hij dat dierenartsen, veehouders, maar ook veevoerbakkers, fokkers en broeders die

veel antibiotica inzetten, moeten worden begeleid en desnoods gedwongen worden tot een andere manier van werken. Leus rekent erop dat dierenartsen samen met hun veehouders en in overleg met de overheid tot een dergelijk systeem komen zodat in voorkomende gevallen infecties nog behandeld kunnen worden.

Gereserveerd

Ook in Canada maakt de overheid zich inmiddels druk over het gebruik van antibiotica bij vee. Hoogleraar epidemiologie en infectieziekten van de universiteit van Calgary, Herman Barkema, ziet dat in Canada de druk vanuit de humane geneeskunde op de veesector toeneemt. Zo pleit de medische associatie van Ontario voor een landelijk systeem om het gebruik van antibiotica bij

Hij is een voorstander van een goede medicijnenregistratie en het opsporen van misstanden.

"We houden wel antibiotica over, maar dan wel minder middelen die we specifiek inzetten. En wellicht hebben we over tien jaar alternatieven voor de huidige klassieke behandelingen." Ook docent en dierenarts Paul Overgaauw van Hogeschool Den Bosch ziet nog hoop voor de antibiotica. "Door juiste managementmaatregelen en een nauwkeurige toepassing van antibiotica mag je verwachten dat een aanzienlijke reductie in de veehouderij wordt bereikt. Maar dieren krijgen nog steeds infecties en die moet je behandelen. Gezonde dieren zijn niet alleen van bedrijfseconomisch belang, maar ook voor de volksgezondheid. Daarnaast is er het aspect dierenwelzijn. Zieke dieren laten we niet lijden als we ze kun-

ANTIBIOTICA ZIJN GEEN GOED VERDIENMODEL MEER

vee te monitoren, een verplicht voorschrijfgedrag door dierenartsen en een verbod op het preventieve gebruik van antibiotica. Barkema: "We zullen wereldwijd in de verschillende sectoren moeten uitvinden hoe we met minder antibioticagebruik omgaan. Er zal volgens mij altijd ruimte blijven om vanuit het oogpunt van dierenwelzijn curatief antibiotica in te zetten, maar wel met een onderbouwing." Specialist varkensgezondheid bij de Gezondheidsdienst voor Dieren, Theo Geudeke, voorziet wel knelpunten. "Het wordt er zeker niet beter op, want de ontwikkeling van nieuwe antibiotica gebeurt maar mondjesmaat en de tendens om antibiotica te reserveren voor humaan gebruik zal vast niet afnemen. Alle reden om in de veehouderij werk te maken van preventie door een verbeterde biosecurity, huisvesting, hygiëne en goede vaccins." René Huijbers, manager Regulatory Affairs & Business Support bij farmaceut Zoetis, gaat ervan uit dat het overheidsbeleid wat betreft antibioticagebruik in de loop van de komende tijd weer wordt bijgesteld. Volgens Huijbers zijn er geen wetenschappelijke data over de feitelijke over- of onderdosering van antibiotica bij vee. En ook omdat, volgens hem, de wetenschap verdeeld is over de aanpak van resistenties omdat het de vraag is of de veehouderij de hoofdmoot neemt voor de resistentietoename bij mensen.

nen genezen." Overgaauw stelt dat het ongewenst is dat bepaalde besmettelijke dierziekten zich verspreiden. "Voor deze toepassingen verwacht ik dat er antibiotica beschikbaar blijven."

Gevaar

Enerzijds blijft het de vraag of juist het vee de hoofdveroorzaker is van de toename in resistenties voor antibiotica bij de mens of dat het antibioticagebruik bij mensen zelf dat is. En anderzijds is het de vraag of het mondiale gebruik van antibiotica bij dieren niet meer tot last is dan het beperkte gebruik bij ons vee. Zo becijferden Amerikaanse en Chinese wetenschappers recent dat het Chinese vee bijna de helft van alle antibiotica krijgt toegediend die wereldwijd bij vee worden gebruikt. En qua dieren staat nog lang niet de helft van het vee in China. Maar zoals hoogleraar Jeroen Dewulf van de faculteit Diergeneeskunde in Gent zegt: "Je kunt pas anderen de les lezen als je het zelf helemaal voor elkaar hebt." Daarom moeten we in zijn ogen zelf 'aan de bak' met ons beleid om resistentie en overmatig gebruik van antibiotica de kop in te drukken.

Agenda

Dag van het Aangespannen Paard
Mensportevenement georganiseerd door studenten Diergeneeskunde

Datum: 25 mei 2013
Tijd: 09.00 - 17.30 uur
Locatie: faculteit Diergeneeskunde Utrecht
Meer informatie:
www.dagvanhetaangespannenpaard.nl

Cursus gezond produceren
themabijeenkomst gezond produceren met aandacht voor voeding en management

Datum: 5 juni 2013
Locatie: Wageningen universiteit
Kosten: 650 euro
Meer informatie: www.wageningenur.nl/nl/onderwijs-opleidingen/wageningen-academy

Landbouw Vakbeurs Den Bosch
15de editie vakbeurs agrarische dierhouderij

Datum: 9 - 11 oktober 2013
Locatie: Brabantallen, Diezenkade 2, Den Bosch
Meer informatie: www.landbouwwakbeurs.nl

